

Krizové financování - případová studie SKD Bojkovice

Konference INSOLVENCE 2020
Preventivní a včasné restrukturalizace

Mgr. Václav Žalud, advokát

Zastavování pohledávek v mimoinsolvenčních vs. insolvenčních poměrech

- **Mimoinsolvenční poměry**
 - Pravidlem je sjednávání dodatků obsahující seznam pohledávek k zastavení
 - Platí, že poddlužník plní na účet dlužníka (zpravidla rovněž zastavený)
- **Insolvenční poměry, včetně moratoria**
 - Pohledávka jako předmět zajištění vzniká až po zahájení insolvenčního řízení/vyhlášení moratoria
 - Pokračování v zastavování pohledávek brání účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení (§ 109 odst. 1 písm. b) InsZ), použije se i v moratoriu (§ 120 odst. 2, 126 odst. 2 InsZ)
- **Možná reakce zajištěného věřitele na insolvenční situaci/vyhlášení moratoria**
 - Blokace účtů
 - Plnění ze zastavených pohledávek na zvláštní účet

SKD Bojkovice

- Výrobce vstřikovacích forem, lisování a montáž plastových dílů v automobilovém průmyslu
- V roce 2018 obrat téměř 1 miliarda Kč, v létě 2020 stále přes 300 zaměstnanců
- Výrazné hospodářské problémy spojené zejména s nedostatkem provozní likvidity
- Způsob navrhované reorganizace
 - Předbalená reorganizace
 - Výběrové řízení uspořádané dlužníkem po povolení reorganizace za účelem nalezení investora
 - Snížení základního kapitálu na nulu
 - Vypořádání s věřiteli kombinací peněžitého vkladu investora a úvěru k vypořádání pohledávek věřitelů
- Potřeba prostoru k vyjednávání reorganizačního plánu s největšími věřiteli (léto 2019)

Úvěrové vztahy České spořitelny a SKD Bojkovice

- Několik úvěrových smluv
- Celková expozice České spořitelny cca 255 milionů Kč
- Předmětem zajištění České spořitelny mimo jiné
 - Nemovitosti
 - Stroje
 - Zásoby
 - Pohledávky z obchodního styku
 - Pohledávky dlužníka z účtů vedených u České spořitelny

Zásah exekutora/finančního úřadu

- Během vyjednávání reorganizačního plánu Česká spořitelna umožňovala SKD nakládat s prostředky na zastavených účtech, které tvořily výtěžek zpeněžení zajištěného majetku (zastavených pohledávek)
- V srpnu 2019 však došlo k nařízení exekuce příkázáním pohledávek z účtů SKD vedených u České spořitelny (vymáhání nedoplatku na DPH za červen 2020)
- S nařízením exekuce je spojené tzv. arrestorium (§ 304 odst. 1 o.s.ř.), tj. zákaz banky s prostředky na účtu SKD nakládat a inhibitorium (§ 304 odst. 3 o.s.ř.), tj. zákaz povinného/SKD s prostředky nakládat
- Výjimkou jsou specifické mzdové nároky (§ 304 o.s.ř.)
- Zástavní právo České spořitelny mělo před exekutorem přednost (§ 309a o.s.ř.), avšak pouze v případě realizace zástavního práva
- Ohrožení reorganizace, ale především provozuschopnosti podniku SKD

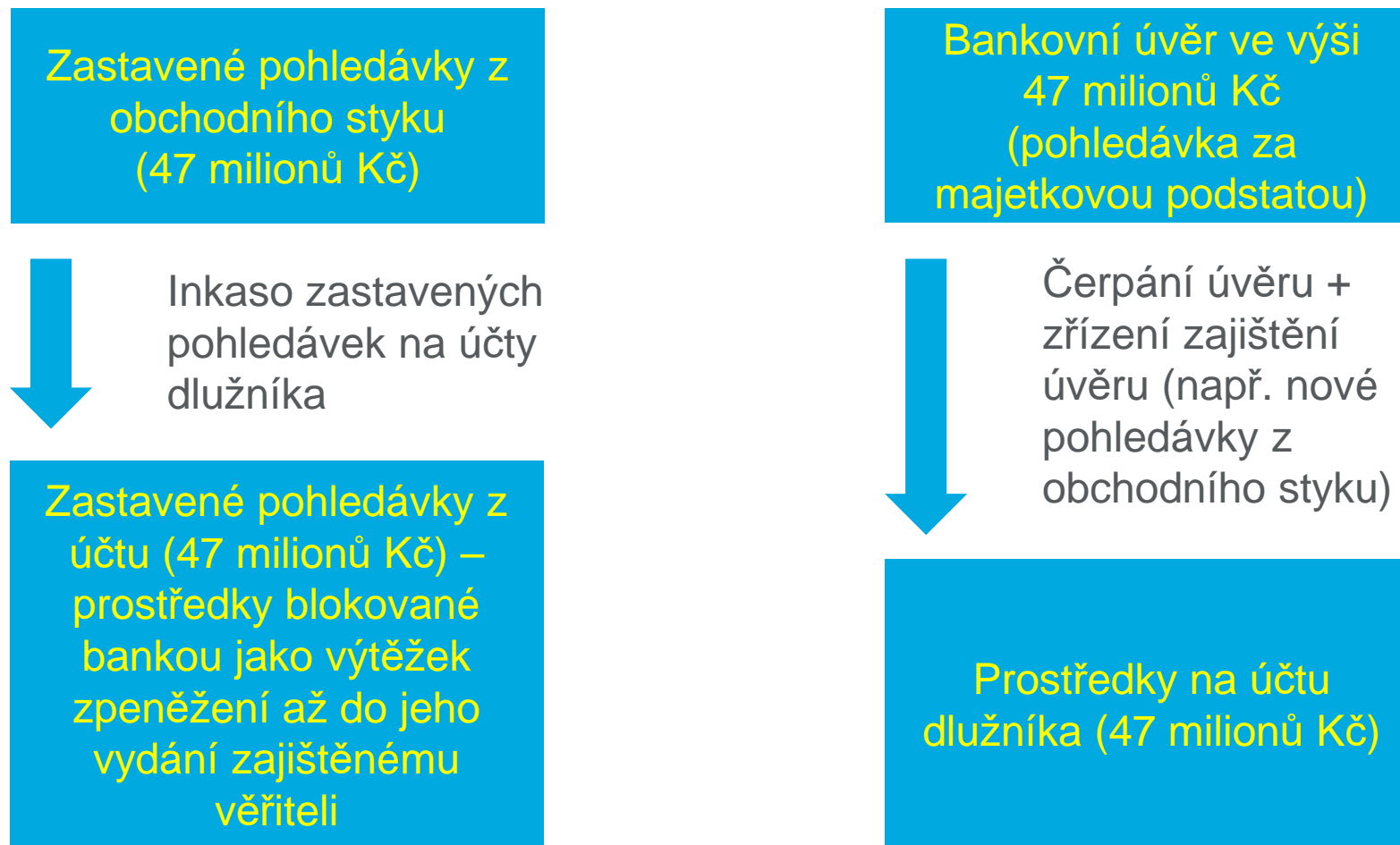
Moratorium jako nástroj k faktickému odbourání účinků exekučních příkazů

- Deficit insolvenční úpravy – chybí nástroj na odklizení účinků spojených se zahájením exekučního řízení (§ 109 písm. c) InsZ)
- Nicméně, závazky bezprostředně souvisící se zachováním provozu podniku vzniklé v posledních 30 dnech před vyhlášením moratoria nebo po něm je dlužník po dobu trvání moratoria oprávněn hradit přednostně před dříve splatnými závazky (§ 122 odst. 1 InsZ)
- Priorita úhrad pohledávek podle § 122 odst. 1 InsZ představuje zvláštní ustanovení k účinkům exekučních příkazů (§ 304 odst. 1 a 3 o.s.ř.)
- Rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci (KSOL 10 INS 17564/2016-A21) – blokáce účtů v době moratoria znemožňuje další provoz podniku dlužníka, a je v rozporu s účelem moratoria, obdobně princip účelu moratoria uznal Městský soud v Praze, jakkoli ze specifických důvodů některé účty neuvolnil (MSPH 90 INS 1331/2019-A-34)

Úvěrové financování v moratoriu

- Problém účinků § 109 odst. 1 písm. b) InsZ ve vztahu k pohledávkám (nejedná se o *floating charge*)
- Pohledávka jako předmět zajištění vzniká až po zahájení insolvenčního řízení/vyhlášení moratoria = zástavní právo tedy po zahájení insolvenčního řízení/vyhlášení moratoria již nově nevznikne
- Účinky nemožnosti zřízení zajištění prolamuje úvěrové financování (§ 41 a násl. InsZ)
 - Klasická varianta (nový úvěr) – blokáce prostředků tvořících výtěžek zpeněžení zajištěného majetku na zastavených účtech a poskytnutí nového úvěru v rozsahu zablokovaných prostředků (úvěrová smlouva ve smyslu § 41 InsZ)
 - Kreativní varianta (rolování zajištění) – uvolnění peněžních prostředků na blokovaných účtech (smlouva obdobná smlouvě o úvěru ve smyslu § 41 InsZ)

Schéma úvěrového financování (klasická varianta)

Nevýhody klasického úvěrového financování

- Banka musí vynakládat nové peněžní prostředky na úvěr (problém schvalovacích procesů)
- Blokované prostředky na účtech dlužníka (ze zastavených pohledávek) leží na účtech dlužníka ladem a čeká se na vydání výtěžku nebo jiný způsob vypořádání (v případě reorganizace)
- Nový úvěr představuje pohledávku za majetkovou podstatou
- Navyšuje se celková zadluženost dlužníka
- Vytváří se oddělená majetková podstata (§ 42 odst. 1 InsZ), složité účtování v případě, že se mísí s jiným zajištěním (zásobami apod.)

= bankovní financování tohoto typu v praxi prakticky nepoužívané

Varianta rolování zajištění – případ SKD Bojkovice

Výhody rolování zajištění

- Banka nemusí vynakládat nové peněžní prostředky (schvalovací procesy v bance jsou jednodušší)
- Peníze neleží na účtech dlužníka ladem
- Z praktického hlediska jde o prolongaci zřizování zajištění, které banka zná z mimoinsolvenčních poměrů
- Nenavyšuje se zadluženost dlužníka (roluje/obnovuje se zajištění předúpadkové pohledávky banky), nevzniká pohledávka z úvěru za majetkovou podstatou (pouze se umožňuje vznik nového zajištění v režimu úvěrového financování)
- Nejsou s problémy s valuací – nové zajištění je omezeno vždy rozsahem uvolněné částky (kvantifikace hodnoty zajištění je v případě prostředků na účtech jednoduchá a nepotřebuje znalce)
- Jakkoli se formálně vytváří oddělená majetková podstata, není o ní třeba komplikovaně účtovat

Děkuji za pozornost!

大成 DENTONS

Václav Žalud

advokát na pozici Counsel

D: +420 728 943 043

E: vaclav.zalud@dentons.com

Dentons Europe CS LLP

organizační složka, advokátní kancelář

V celnici 1034/6

110 00 Praha 1

Dentons je největší právní firmou světa a globálním synonymem pro kvalitu a přidanou hodnotu právních služeb. Patří mezi lídry žebříčků elitních právnických firem Acritas Global Elite Brand Index a BTI Client Service 30 Award. Prestižní byznysové a právní publikace ji uznávají za jednoho z největších inovátorů v právních službách, mimo jiné díky projektům Nextlaw Labs a Nextlaw Global Referral Network. Polycentrický přístup a prvotřídní kvalita týmu Dentons nám umožňují měnit status quo v oboru s cílem prosazovat zájmy klientů všude tam, kde působíme. Více informací lze nalézt na www.dentons.com